

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks do <i>Informatora o egzaminie maturalnym z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej w Formule 2023</i> obowiązujący w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język ukraiński, poziom podstawowy i rozszerzony; część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2023 i 2024 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2023 i 2024 r. Termin poprawkowy – sierpień 2023 i 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	13 czerwca 2022 r. (aktualizacja: 26 sierpnia 2022 r.)

Na podstawie art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw¹ w **Informatorze o egzaminie maturalnym z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023²** wprowadza się następujące zmiany.

	1	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		Cały dokument	Zmiana podstawy przeprowadzania egzaminu

1. W roku 2023 oraz 2024 egzamin maturalny z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej w Formule 2023 jest przeprowadzany na podstawie **wymagań egzaminacyjnych** określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.³, zwanych dalej „wymaganiami egzaminacyjnymi”.
2. Wymagania egzaminacyjne są podane poniżej.

Ogólne wymagania egzaminacyjne

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.
 1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej.
 2. Pogłębianie znajomości historii narodowej lub etnicznej.
 3. Pogłębianie wiedzy z zakresu kultury narodowej lub etnicznej.
 4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
- II. Kształcenie językowe.
 1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.
 2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.
 3. Poznawanie pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.
 4. Zdobycie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu gramatyki.
 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się (słuchania, mówienia, czytania i pisanie) w sytuacjach prywatnych i publicznych, w tym z osobami z trudnościami w komunikowaniu się.
 6. Pogłębianie umiejętności poprawnego mówienia i pisanie zgodnego z zasadami poprawności językowej.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
 1. Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem właściwej terminologii.

¹ Dz.U. 2022, poz. 1116.

² Dokument jest dostępny pod adresem:

[http://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informatory/Informator_EM2023_jezyk_ukrainski.p
df](http://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informatory/Informator_EM2023_jezyk_ukrainski.pdf)

³ Dz.U. 2022, poz. 1246.

2. Rozumienie zależności między wydarzeniami historycznymi a literaturą i kulturą.
3. Pogłębianie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym, etnicznym i uniwersalnym.
4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w kulturze.

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie i pogłębianie umiejętności wypowiadania się w różnych formach.
2. Doskonalenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów.
3. Doskonalenie posługiwania się zasadami retoryki, w szczególności argumentowania.
4. Doskonalenie umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnych.
5. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.
6. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji, również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Zdający:	
1) analizuje różne wzorce postaw społecznych, narodowych, obywatelskich, obyczajowych, kulturowych, moralnych, religijnych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość; 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych; 4) wykazuje korzyści wynikające z wzajemnego przenikania się kultur.	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: 1) rozpoznaje w tekstach kultury problemy religijne, społeczne, polityczne związane z życiem mniejszości narodowej lub etnicznej; 2) rozumie relacje międzykulturowe w Polsce.
II. Kształcenie językowe.	
1. Gramatyka. Zdający:	
1) odmienia części mowy; 2) wskazuje różnice między nieodmiennymi częściami mowy; 3) wskazuje funkcje składniowe wyrazów użytych w zdaniu;	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.

<p>4) analizuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, rozpoznaje równoważniki zdań;</p> <p>5) rozpoznaje znaczenie akcentu wyrazowego.</p>	
<p>2. Zróżnicowanie języka. Zdający:</p>	
<p>1) rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenia w tekście;</p> <p>2) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;</p> <p>3) rozpoznaje funkcję języka w tekście;</p> <p>4) dostrzega zróżnicowanie słownictwa rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy i neologizmy, eufemizmy i wulgaryzmy);</p> <p>5) rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, rozumie ich funkcję w tekście;</p> <p>6) rozpoznaje różne odmiany języka, np. potoczny, gwarowy, literacki, dialekt.</p>	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka ojczystego/etnicznego; sytuuje język ojczysty/etniczny na tle innych języków używanych w Europie.</p>
<p>3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający:</p>	
<p>1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego;</p> <p>2) dostrzega i omawia współczesne zmiany modelu komunikacji językowej (np. różnice między tradycyjną komunikacją ustną lub pisaną a komunikacją przez internet);</p> <p>3) świadomie korzysta z zasobów internetu, w tym multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych twórców; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich wartość, przestrzega praw bezpieczeństwa w sieci;</p> <p>4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p>	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) rozróżnia i omawia na wybranych przykładach funkcje języka – poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (tworzenie wypowiedzi i stosowanie języka w aktach komunikacji) oraz społeczną (jednoczenie grupy i budowanie tożsamości zbiorowej – regionalnej, środowiskowej, narodowej).</p>

<ul style="list-style-type: none">5) rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu;6) rozróżnia pojęcia błędu językowego i innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi; rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;7) czerpie dodatkowe informacje z przypisu;8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej, wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji z rozmówcą.	
4. Odbiór przekazu językowego. Zdający:	
<ul style="list-style-type: none">1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, nazywa zastosowane w nim środki językowe i określa ich funkcje w tekście;2) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań porządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości;3) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia);4) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), popularnonaukowych, prasowych (wiadomość, komentarz), również w sieci internet, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte;5) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia);6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście;7) rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski;8) rozpoznaje wypowiedź o charakterze informacyjnym, ekspresywnym i impresywnym;9) rozpoznaje manipulację językową;	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.

<p>10) odróżnia opinię od faktu; 11) rozpoznaje gatunki publicystyczne, prasowe, radiowe i telewizyjne.</p>	
<p>5. Ortografia i interpunkcja. Zdający:</p>	
<p>1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.</p>	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.</p>
<p>III. Kształcenie literackie i kulturowe.</p>	
<p>1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p>	
<p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej lub etnicznej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii) i określa ich funkcje; 5) korzysta z informacji zawartych w encyklopediach i słownikach w formie książkowej i elektronicznej; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi, inne) oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach</p>	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dostrzega przemiany konwencji i praktykę ich łączenia (synkretizm konwencji i gatunków); 2) wskazuje teksty wzorcowe dla utworów będących parafrazami, parodiami i trawestacjami; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego; 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5) w interpretacji eseju i felietonu wykorzystuje wiedzę o ich cechach gatunkowych.

kultury wartości narodowe i uniwersalne.	
2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:	
1) interpretuje dzieła sztuki; 2) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.
IV. Tworzenie wypowiedzi.	
1. Mówienie. Zdający:	
1) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 2) przygotowuje wypowiedź (analizuje temat, dostosowuje do niego formę wypowiedzi, sporządza plan wypowiedzi); 3) publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (w tym także tempo mowy i donośność, poprawny akcent wyrazowy oraz poprawną intonację zdania); 4) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: 1) rozróżnia normę językową wzorcową i użytkową;
2. Pisanie. Zdający:	
1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej, w tym celu posługuje się też technologią informacyjno-technologiczną; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto adjustuje na poziomie elementarnym tekst pisany i dokonuje jego korekty.

<p>podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>4) przygotowuje wypowiedź (analizuje temat, dostosowuje do niego formę wypowiedzi, sporządza plan wypowiedzi);</p> <p>5) opracowuje redakcyjnie własny tekst (dokonuje przeróbek, uzupełnień, transformacji, skrótów, eliminuje przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi);</p> <p>6) wykonuje różne działania na tekście cudzym (np. streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje, sporządza przypisy);</p> <p>7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.</p>	
--	--

	2	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		8–9 128–129	Zmiana listy lektur obowiązkowych

1. Lista lektur obowiązkowych na egzaminie maturalnym w 2023 oraz 2024 roku:

Poziom podstawowy

Легенди, вибране;

Замовляння, Голосіння, Веснянки, Купальські пісні, вибране;

Нестор Літописець, Повість минулих літ (Хрещення Руської землі);

Володимир Мономах, Повчання дітям;

Думи, Втеча трьох братів з города Азова, Про Марусю Богуславку, вибране;

Григорій Сковорода, Всякому місту звичай і права, Бджола та Шершень, Пісня 12-та (В город не піду багатий), вибрані вірші;

Іван Котляревський, Енеїда (частини I–IV);

Григорій Квітка-Основ'яненко, Сватання на Гончарівці;

Микола Гоголь, Тарас Бульба;

Тарас Шевченко, Катерина, Причинна, Іван Підкова, Сон, Заповіт, І мертвим, і живим..., Мені однаково, Думи мої, думи мої, Лихо мені з вами!, вибрані вірші;

Іван Нечуй-Левицький, Кайдашева сім'я;

Михайло Старицький, *За двома зайцями*;
Іван Франко, *Малий Мирон, Захар Беркут, Мойсей, Каменярі, Тричі мені являлася любов*, вибрані вірші;
Леся Українка, *Лісова пісня, Мій шлях, І ти колись боролась, мов Ізраїль*, вибрані вірші;
Ольга Кобилянська, *В неділю рано зілля копала* (уривки), *Valse melancholique*;
Василь Стефаник, *Камінний хрест*;
Михайло Коцюбинський, *Intermezzo, Тіні забутих предків* (уривки);
Богдан Лепкий, *Вона там є, Журавлі*, вибрані вірші;
Богдан-Ігор Антонич, *Елегія про співучі двері*, вибрані вірші;
Остап Вишня, *Чухраїнци*;
Микола Хвильовий, *Я (Романтика)*;
Валер'ян Підмогильний, *Місто* (уривки частина I., частина II);
Павло Тичина, *Пам'яті тридцяти, Скорбна мати, Уже світає, а ще імла, О панно Інно*; вибрані вірші;
Улас Самчук, *Марія*;
Василь Симоненко, *Ти знаєш, що ти – людина?, Де зараз ви, кати мого народу?, Є тисячі доріг, Лебеді материнства*, вибрані вірші;
Василь Стус, *У цьому полі, синьому, як льон, Як добре те, що смерті не боюсь я, Ярій душе, Таборовий зошит* (Записи 1–12 та 1984 рік), вибрані вірші;
Ліна Костенко, *Маруся Чурай* (уривки); *Чадра Марусі Богуславки, Доля, Пісенька з варіаціями*, вибрані вірші;
Валерій Шевчук, *Дім на горі* (частина I, частина II – вибрані оповідання);
Наталка Сняданко, *Колекція пристрастей, або пригоди молодої українки* (уривки);
Павло Ар'є, *На початку і наприкінці часів* (сцени 1–2, 4–7, 9–11);
Любов Якимчук, *Розкладання, Молитва, Абрикоси у касках*, вибрані вірші.

2. Uczeń może również odwołać się do innych lektur zamieszczonych w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023*

Poziom podstawowy

Історичні пісні, *Про чайку, Про Байду, Про Почаївську Божу Матір*;
Марко Вовчок, *Сон*;
Євген Маланюк, *Псальми степу* (ч. I і IV), *Варязька балада*;
Дмитро Павличко, *Ти зрікся мови рідної, Два кольори*, вибрані вірші.

Poziom rozszerzony

Слово про Ігорів похід;
Мелетій Смотрицький, *Тренос*;
Леся Українка, *Бояриня*;
Володимир Винниченко, *Брехня*;
Олександр Олесь, *З журбою радість обнялась, Аїстри*, вибрані вірші;
Павло Тичина, *Золотий гомін*;
Богдан-Ігор Антонич, *Зелена Євангелія*;
Сергій Жадан, *Інтернат*;
Марія Матіос, *Солодка Даруся*;
Юрій Винничук, *Танго смерті*;
Юрій Андрухович, два вибрані есе;

Оксана Забужко, *Сестро, сестро* (вибрані оповідання, *Автобіографія*).

Lektura uzupełniająca

Filmy

Володимир Бортко, *Тарас Бульба*;
Володимир Городько, *Кайдашева сім'я*;
Олександр Довженко, *Земля*;
Олесь Санін, *Поводир*;
Олесь Янчук, *Голод – 33*;
Майдан, АТО, документальні фільми.

Обrazy

Тарас Шевченко, *Катерина*;
Лев Жемчужников, *Кобзар на шляху*;
Микола Пимоненко, *Святочне ворожіння*;
Олег Шупляк, *Берегиня, Борітеся, поборете!*;
Олекса Новаківський, *Довбуш*;
Алла Горська, *Шевченко* (1964);
Іван Труш, „*Гагілки*”;
Богдан Сорока, *Фольклорні мотиви*;
Ігор Гайдай, *Обличчя свободи. Майдан*;
Катерина Білокур, живопис;
Марія Приймаченко, *Гороховий звір* та ін.;
Юрій (Єжи) Новосільський, Ікони.

Czasopisma

„*Рідна мова*”, http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/;
„Критика”, <https://krytyka.com/ua>;
„Наше слово” (Рубрика: Культура);
Журнал „Український тиждень”, <https://tyzhden.ua/> (Рубрики: Суспільство. Культура. Історія);
Газета „День”, <http://day.kyiv.ua/uk> (Рубрики: : Суспільство. Культура. Медіа).

	3	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		131	Liczba punktów możliwych do zdobycia w części pisemnej egzaminu na poziomie rozszerzonym

W roku 2023 i 2024 w części pisemnej z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej na poziomie rozszerzonym zadaniem zdających będzie tylko napisanie wypracowania. Za napisanie wypracowania zdający będzie mógł otrzymać maksymalnie 35 punktów.

	4	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		149–167	Anulowane zadania w części pierwszej egzaminu na poziomie rozszerzonym – <i>Test</i>

Z powodu rezygnacji w roku 2023 i 2024 z testu na poziomie rozszerzonym anuluje się zadania w części pierwszej egzaminu.